

Asia: VN/31220/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi - Muut rikosprosessin sujuvoittamistoimet (vaihe 2)

Esitutkintaa ja syyteharkintaa koskevat muutosehdotukset

1. Asianomistajan yksityisoikeudellisen vaatimuksen selvittäminen

Syyttäjähdistys (myöh. SSY) kannattaa ehdotusta.

2. Rikosilmoituksen kirjaamisvelvollisuus

SSY kannattaa ehdotusta.

3. Esitutinnan toimittamatta jättäminen ja lopettaminen

SSY viittaa Syyttäjälaitoksen lausumaan.

4. Esitutkintatoimenpiteiden asettaminen tärkeysjärjestykseen

Ei lausuttavaa, sinällään kannatettavaa, mutta tämän säätelyn tulee olla selkeää suhteessa 5 luvun esitutkintayhteistyö koskevan säätelyn ja syyttäjän toimivaltaa koskevien säännösten kanssa

5. Esitutinnan keskeyttäminen

SSY kannattaa ehdotusta.

6. Edunvalvojan määrääminen lapselle

Esitutkintalain 4 luvun 8 §:n nojalla määrätylle edunvalvojan sijaiselle määrättävän palkkion ja kustannusten osalta säädettävä viittaus oikeusapulain 22 §:ään on tarpeellinen uudistus. On perusteltua, että edunvalvojan sijaisen palkkio olisi korvattava valtiolle vastaavin perustein kuin oikeusapua saaneen vastapuolen on korvattava valtiolle sen varoista asiassa maksettavaksi määrättyt kustannukset. Samassa yhteydessä tulisi säätää, että edunvalvojalle määrättävälle sijaiselle maksettavan palkkion määräytymisestä oikeusavun palkkioperusteista annetun valtioneuvoston asetuksen mukaan.

7. Kuulustelujen äänitallentaminen

Ehdotus äänitallenteiden käyttöönottamista kuulusteluiden dokumentoimiseksi on kannatettava. SSY:n näkemyksen mukaan tallenteesta olisi kuitenkin välttämätöntä jatkossakin laatia litterointi. Yksittäistapauksissa tästä pääsäännöstä voisi poiketa edellyttäen, että syyttäjä arvioi sen mahdolliseksi. Muutos parantaa kaikkien oikeusturvaa ottaen huomioon nykyinen oikeuspsykologinen tieto ihmisen muistin toiminnasta. Litteroinnissa pitäisi pyrkiä mahdollisuuksien mukaan hyödyntämään tekoälyä.

8. Velvollisuus antaa loppulausunto

SSY kannattaa muutosehdotusta. Mutta toisaalta tämä edellyttäisi ainakin vangitun jutuissa määräpäivien väljentämistä. Monesti ei ole aikaa loppulausuttaa avustajia jo ennen kuin pääkäsittelyn on määrä alkaa kahdessa viikossa syytteen nostamisesta.

9. Tietojen luovuttaminen rikosrekisteristä

On tärkeää, että poliisi saa tietoja rikosrekisteristä. Tällä voidaan mahdollisimman aikaisessa vaiheessa päättää sellaisten juttujen tutkinta, jotka menisivät konkurenssiin kuitenkin. On myös välttämätöntä muutenkin saada ohjattua tutkintaa myös rikosrekisteristä saatavien tietojen avulla. Poliisin tiedonsaantioikeus tulisi olla mahdollisimman laaja.

Rikosasioiden tuomioistuinkäsittelyä koskevat muutosehdotukset

1. Saatavillaolohaaste ja asiamiestiedoksianto

SSY kannattaa ehdotusta.

2. Velvollisuus antaa ennakkovastaus

SSY kannattaa ehdotusta ja viittaa syyttäjälaitoksen antamaan lausumaan.

3. Määräaika todisteiden esittämiselle

SSY viittaa syyttäjälaitoksen antamaan lausumaan.

4. Laki tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa eräistä ratkaisuisistaan

Ei lausuttavaa

Muut huomiot

1. Onko teillä lisättävää tai huomioita vaikutustenarviointiin tai vaihtoehtoihin toteuttamistapoihin?

-

2. Onko teillä huomioita ehdotusten toimeenpanosta tai lakien voimaantulosta?

-

3. Onko teillä huomioita säätämisyjärjestyksestä?

-

4. Onko teillä muita huomioita luonnoksesta hallituksen esitykseksi?

-

Mäenpää Pia
Suomen syyttäjäyhdistys ry